

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 ft, fél évre 5 ft 50 kr., évfolyamra 3 ft, egy órára 1 ft. — Az esti kiadás külön különcéért a vidékre: Egész évre 1 ft 50 kr., fél évre 80 kr., évfolyamra 50 kr., egy órára 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ES KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetéseket felvételek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajónál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent.

Nyiteltéri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Az új spanyol király kilátásai.

*) Amadé király ágyát sem vetették rózsákra.

Spanyolországban megjelent politikai gyilkosságokkal üdvözlék az új haza fiait. Vajha ezzel vége lenne a gyásznak!

Carhagenában kiléptek — mint hiteles tudósítók mondják — hideg fogadtatás figyelemre, hogy még a királyság hívei sem lelkesülnek érte, hanem csak azért ülték trónjukra, mert a monarchia elvét akarák megmenteni, s a hosszas hálalás azt bizonyítja, hogy bárki jó oda, csak hogy a trón üresen nem maradjon.

Az új spanyol királynak sokkal nagyobb nehézségekkel kell küzdenie, mint a szerencsétlen mexicói császárnak. A monarchicus elvnek ugyan vannak hívei Spanyolországban, de ezeknek csak egy kis töredékét mondhatja magának.

Egyesültek ugyan egyelőre a köztársaság ellen, közt ellenségek ellen, de ez összetartás csak addig tart, míg a trón a phrygiai sípka fölött biztosítást látják, aztán ismét elő áll a cartlisták, montpensieristák, izabelisták harca, melyet még kuszáltabbá tesz most az új király pártjának s köztársaság híveinek harca.

Prim szomorú vége nagy intés.

Prímben ugyan a politikai jellemet, ma Izabella és a jezsuiták hívét, holnap előbbi kényura megbuktatóját, holnapután a trónörököst, a „kalandor“ gyűlölködő honfitársait, de ne feledjük, hogy az új király meghívására, s a trónfoglalása idézte elő a katasztrófát.

Bármily jó akaratú, bármily őszintén alkotmányos, bármily szabadelvű legyen is az új királyi kormányzása, a pártokra szakadt izgalmas és forrongásokba beleült spanyol nemzet egyetemét magának meg nem nyeri. És egyik legfőbb baja az, hogy idegen.

Az „Esperanza“, mely még nem is tartozik a vörös párthoz, a Prim ellen intézett merénylet küszöbén következőleg irt: „Kezddük a küzdelem, előre csatálat Harc az idegen ellen! Harc a méltatlanok, harc a gyávák, harc a zsarnokok ellen! És Prim halála megpecsételté a felhívást.

De az előszámláltak közt legveszélyesebb a spanyol király trónjának mégis a köztársaság eszméje.

Bármennyire iparkodjék is támogatni a trónokat az erőszak, épen e miatt miután hatalmasabb hódításokat tesz Európa népének közvéleményében, az ujkor eszméje a köztársaság.

A közel múlt két évtized az alkotmányosság aspirációit kelté származáson, s bár egész erővel gáttá a boldogult szent szövetség a népszabadtság s az alkotmányosság terjesztését, az absolutismus legvirágzóbb hatalmainak kezelői is kénytelenek valának végre alkotmányos formákat venni fel.

De éppen mert ezen alkotmányosság látszólagos, csak színleges volt, épen ezért ébredt és ébred fel a köztársaság eszméje, ama népeknél.

A diplomátia, mint látszik nem hajlandó segítséget nyújtani a francia köztársaság elnyomására. És ha a francia köztársaság megszilárdul, az eszme hívei jelentékenyebben fognak szaporodni, mint eddig, s az áradata a Pyreneen is átsopar, és alig ha nem a spanyol trónt sodorja el legelőször.

A londoni conferentiáról.

(K. N. G.) Azt kérdehetné valaki: miért beszélünk mi most londoni conferentiáról, holott mások belügyekkel foglalkoznak, egész országárszereket szerveznek — természetesen csak a papirosan? Elmondjuk okainkat.

Ha nem élénk ily fatális korban, midőn a nemzetközi joggal csak úgy paczkázik az erőhatalom — a népredekkel solidaritására hivatkozunk, s ezzel indokolva lenne az, miért foglalkozunk egy oly értekezlettel, melynek feladata lesz a „keleti válságot“ ismét tovább odázni, ha csak rövid időre is, — kimutatnók, mily hasznos lenne reánk nézve az erőszerezés nyeregő pár év. De a jelen constelláció közti más okokkal kell előllánni.

A „keleti kérdés“ orosz értelemben megoldása legfőbb érdekünket érintené, talán köztös birodalmunk fennállását is kockáztathatná; ezért szólunk mi ma e helyen londoni conferentiáról.

A Feketetenger semlegességének eshetőleges megszüntetése roppant előnyököt adna Oroszország kezére, s szintugy kifolyása lenne ama végzeteljes harcoknak, mely Német- és Franciaország közt mai napság folyván, útait nyit Nagy Péter végrendeletének valószínűsítésére, oly mérvben, milyenre az orosz hatalom e nélkül talán egy évszázad mulva sem gondolhatott volna.

A körül-belüli száz év előtt kötött kutsukajnardzi béke nyitá meg Oroszország hajóhadának a Feketetengert, mit azonnal követett a krimi félsziget meghódítása. E perctől fogva Damo-

cles kard csüng a török birodalom feje fölött, mert épen a félszigeten alapítá meg Oroszország azon hatalmas erőit, a melyekből ágyú szintugy reá irányoztattak a sovárgott Bizanczra.

„Kelet épsége“ ez lett az angol diplomátia jel-szava azon perctől, melyben hol a orosz kard, hol a szláv-görög celszövény fenyegeté a török birodalmat, s ez által az európai egyensúlyt.

Oroszország 180 év alatt soha sem létezett óriási birodalmat alkotott, s a Viztulaig és a Dunáig tolta elő határait Európában, míg Ázsiában csaknem elérte már Kelet-India határait.

Ha valaha és valaki elmondhatta, Anglia és a magyar-osztrák birodalom mondhatja el ma: Hannibal ante portas. Ez teszi reánk nézve is oly rendkívül fontossá a pár napra ismét elhalasztott londoni értekezletet. Nemcsak egy kiszámíthatatlan horderejű küzdelem leend ott szőnyegen, hanem befejeződésünk lehetősége felett is ott fog a kockáz elvetettni.

Ha Oroszország ismét s a b a d kezét nyerne a Feketetengeren, tudni lehetne előre is, mire használna ezt; hangosan szólnak erről a moldvóláhországi orosz mesterkedések és a világosan mutakozó orosz befolyás; igen a szlávok közt 1830 óta szakadatlanul folytatott izgatások, nemcsak a Balkán félszigeten, Montenegróban és a Hercegovinában, hanem a Duna és Száva mellett, sőt a boscai szürke sziklaköt is.

Elég ennyi újmatatásul arra, hogy megérthessük, miszerint itt belügyeink is közvetlenül érdekelve vannak, s hogy a magyar kérdés egy legújabb fejete a szerint összefüggésben áll azon határozattal, melyet a londoni conferentia keletet illetőleg állapított meg. Ne feledjük, hogy 1791-ben Lengyelország is reá tért volt a józan reformok terére; de nem haladhatott rajta, mivel külsőszövény gátolta a bejavulást, erősödést.

Államunk viszonya ép ily kapcsolatban áll a pontusi kérdéssel. Ha Oroszországnak sikerülne az általa óhajtott eredményeket vivni ki a londoni zoldasztal mellett, nem sokára anyagi tényezőkkel zsákmányolná ki azokat államunk halálos megbéni-tására: a novai szabadkéz csakhamar nyakunkra gyujtaná saját házuakat is, mert az út Konstantinápolyba most már a mi testünkön vezet át. Ezért a mi parlamentünk is meghozhatná a legűdösebb törvényeket, ha nem adatnék meg az azok életbeléptetésére szükséges idő. Hát a lengyelek vehették-e hasznát az ő 1791 máj 3-iki szabadelvű alkotmányuknak? Nem, mert elkeztek volt a reformokkal: mi is elkészünk. ha orosz tulnyomó befolyás közlőben kellene állami létünk s hazánk épsége garantáit megszerezni, megszilárdítani. Ez az oka, hogy mi kiváló figyelemmel várjuk a londoni határozatokat.

Ezek lesznek a delejtű, mely megmutatja, ha vajjon belszervekedésünk kérdésével kellendő-e előbb foglalkoznunk, avagy a földész ekevasából is fegyvert kell gyártanunk, hogy nemzeti és állami létünket megvédelmezhesünk az olyanforma erőszak ellen, mely most a francia nemzetet szándékszik összetiporni. Ott sem gondolhat senki constituantera, míg a nemzeti védelem ügye határozatlan jobbra nem fordult: az állami élet fenntartása, a nemzeti becsület megóvása az első, csak azután következhetik az áldásos, erőfejtő belszervekedés.

Nálunk sincs az másként. Csak hogy a mi élet-érdekeink azonosak az európai művelt világ érdekeivel; a veszély egyszerre fenyeget minket és Angliát, s nem csupán a török birodalmat. Nem lehetünk tehát a conferentián elszigetelve; Franciaország támogatására is számíthatunk e kérdésben; e mellett a felett is tisztába fogunk jönni, mire számíthatunk az új Németország részéről.

Szóval a londoni conferentia alkalmat adand megismerni barátainkat, kezdet fogni velök; de el-letveink arczáiról is lehulland az álarc, s így nem csak a veszély nagyságát fogják államlétfiaink megmérhetni, de a nemzet is elkészülhet azok leküzdésére; sőt az is ki fog tenni, vajjon nem kell-e minden egyebet elnapolni s az ország minden erejét a honvédelem kifejtésére fordítani.

A delegatiókról.

Az osztrák delegatio uléseit f. hó 10-én fogja megkezdeni. Napirendjének első tárgya a hadsereg szükségletei teletti jelentés lesz. E jelentés, melynek szerzője dr. Banhans, nyomtatásban is megjelent, de miután a tételre a bizottság tárgyalásából már ismeretek és indokolásuk újat nem tartalmaz, fölösleges lenne arra bővebben kiterjeszkednünk.

A hadsereg reudes szükséglete 1871-ik évre a közös hadügyi kormány előirányzata szerint 82.080.975 forintot tesz, a bizottság levonásai után 75.954.368 fo-

rintot. 1869-ben 69.777.672 forintot 1870-ben 71.845.857 frtot tett. A rendkívüli szükséglet 1869-ben 4.729.681 frt. 1870-ben 3.818.500 frtot tett, míg 1871-re 6.800.724 frt előirányoztatott. De ezenkívül, mint tudva van, még extraordinariatummal találkoznunk, mely 60.403.833 forintot tesz.

A bizottság jelentése szerint az 1871-ik évre Ausztriában több mint 40 millió deficit lenne fedezendő, föltéve, hogy bekövetkezzenek mindazon kedvező jelenségek, melyeket az osztrák pénzügyminiszter kilátásba helyezett.

A bizottság indítványai közül legnevezetesebb egy reudes béke-budget összeállítását kívánó határozati javaslat. E határozati javaslat következőleg hangzik:

„A t. delegatio azon óhaját jelente ki, hogy a delegatio ülésének befejezése után egy bizottság hivassék egybe a közös hadügyminiszter által, és e bizottságba a mindkét delegatio részéről történt kijelölés nyomán 6–6 delegatus hivassék meg; e bizottság célja: a szárazföldi hadsereg részére összeállítandó normalis béke-budget iránt tárgyalásokba bocsátkozni, a budget egyes teteleit megbíralni és a tanácskozmányok eredményét a legközelebbi delegatiók elé terjeszteni.“

A bizottság többi indítványai közül figyelemre méltók még a következők: az ezredesek, továbbá a hasonrangu orvosok és auditorok fizetés-felemlésének visszautasítása, a katonai pénztár-ügyleteknek Magyarországon is a polgári pénztárakra való biztatása, a katonai bíráskodásnak az alaptörvények értelmében való keresztültittele, az egészségügyi személyzetnek, a mennyire lehetséges, önállósítása, a katonai ellátási ügy végleges szabályozása, a számfelügyelőknek már az 1871-ik évben a hadsereg szervezett létszámába való áttétele, végre a helyettesítési alapnak a közös hadügyminiszter kezelésé alá való helyezése.

Városi közügyek.

IV.

(— r. o. A mint egyik képviselő is emlité, a szabály megvan, úgy, a hogy, de igen sokan kihuzhatják magokat a teher alól, meg ellenben a fogyasztó közönség, s leginkább azon osztály, mely nem tarthat pénzében bört, van megterhelve, mert minden csőpp után meg kell fizetnie az adót.

Mi is legzészérűbbnek tartanak a bornak behozatalnál leendő megvámoltatását. Csak így lehet pontosan meghatározni, hogy városunknak mekkora bort-forgalma van, mi a behozatal, mi a kivétel és fogyasztás? Ezt az eddigi kezeltésből még csak sejtteni sem lehetett. A benn elfogyasztott bormennyiség is, mely 1867-től mostanig évenként 30–40 ezer veder között ingadozik, csak szinleg van kimutatva, de valóssággal igazos. A ki csak kevéske ismeretes a városi viszonyokkal, ezt nem fogja elhinni.

Tagadhatatlan, hogy a vámrendszer életbeléptetése is némi nehézséggel járna, s ezen adóztatási mód-nak is meg vannak a maga hátrányai, így például a többek közt, a mint fel is hozották, hogy a behozatalt lankaszthatná, hogy igen sokszor pénzkészlet nélkül jön be a vidéki ember árucikkivel, s az előleges fizetésre képtelen, stb. Ugyde a vámmennyiség arányához képest magasabb áron lesz elárúsítható a bor, mit minden kereselő örömmel fog megfizetni, mert a behozatalt vámmal kisebb leend, mint a jelenleg fizetendő összeg: és voltaképp olcsóbbá kerül bora, mint eddig, még pedig azért, mert akkor minden csőpp behozott bor adó alá esnék, míg most, mondhatni annak csak egy része: amugy csak egyharmad részével aránytalanul nagyobb jövedelem várható.

Legzészérűbb lenne felhagyni a kebléi keze-léssel, mely határozatlan káros; adassék ki a város köremsárlási joga hasznabörbe a legtöbbet legerősebb, még pedig kapcsolatosan a borjövődék kezelésével, s ha lehet hozzáoldván a hús-jövődéket is. A borjövődék beszédésére a vámolási elv alkalmazása vezetne leg-könnyebben célhoz. Az illető hasznabörül saját emberei által ügyeltetne fel a vámsorompoknál, s tariffa szerent vámolná meg a behozott borokat, azok minősége szerint mennyiben osamegborok, vagy közönségesek? A mi pedig a pincezekben levő borkészletet illeti, azok akár eladás, akár magánfogyasztás végett legyenek ott, meg-adóztatandók.

A vámolási rendszer életbeléptetése által megszere-kimélve jövőre a tulajdonosok is a folytonos zaklatásoktól, tetszésük szerent bánhatnak hordóikkal, s az, mit egyik képviselő a gődva felhozott, hogy „a finanszok feldulhatják a békés polgárok nyugalmát“, nem következnek be.

Még csak mondanivalónk volna e fontos tárgyról, és nem is fejeztük be itt e kérdést; annak idejében, ha a képviselő testület elé kerül utjolg, részletesebb tárgyalásba is belebocsájtkoznak.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten jan. 7. 11 óra — p. délelőtt.

Érkezett Kolozsvárra jan. 7. 1 óra 20 p. délulán.

A király ó felsége szombaton Budára jön.

Páris déli erődei bombázzák, de szintén kovás sikerrel. Páris kitörést sürget. Rocroyt a poroszok csinél megszállották. Lónyay florenzi, állítólag nem szövetkezési küldetése sikerült.

Legújabb táviratok.

Bordeaux, jan. 5. Arrasból jelentik e hó 4-ről:

Az éjszakai hadsereg e hó 2-án a Courcelles-Ervillers és Mory-vonalon össztalálkozott a németekkel. Oldokló csata fejlődött ki, mely reggeltől az est beáltaig tartott. Az eredmény a francia hadak jobb szárnyán kielégítő volt, míg a balszárnyon és a centrumban eldöntetlen maradt az eredmény. Tegnap azonban ismét felvetett a harc, s nagy elke-seredéssel folyt egész nap. A németek tökéletesen megvertek, Bapaumeig visszauzlettek; több falu szuronnal foglaltatott el. A németek vesztesége tetemes.

Berlin, jan. 5. (Hivatalos.) Amiensből jelentik e hó 4-ről:

E hó 2-án és 3-án az első hadtest előretolt osztaílyainak véres, de győzelemű esatai voltak Bapaumenél. E hó 2-án a 30-ik dandár, déltől estig minden támadását visszaverő a tulnyomó számú ellen-séges tőmegeknek, és 260 foglyot ejtett. E hó 3-án a 15-ik hadosztály és Solm Albrecht csapatosztálya ki-lenczörai csatát vívott két ellenséges hadtest ellen, mely alkalommal a németek két falut szuronnal foglalták el, és ismét ejtettek néhány száz foglyot. Az ellenség — az est beálta — rendkívüli nagy veszteség mellett Arras-Douay felé vonult vissza, azonban a német lovasság által üldözöbe vétetett.

Versailles, jan. 5. Ma reggeli 9 óra óta kez-

dődött meg a párisi déli homlokzat lövetése, derült, szélesesendé teli napon, 9 fok a hideg hó nélkül.

London, jan. 5. A „Times“ jelenti: Favre ki-

nyilatkozatát Wahsburne tábornoknak, hogy ő semmit sem tud a conferentiáról; ennélfogva Páris nem is hagyandja el.

A csatateréről.

Havak óta készültek a poroszok Páris bombázására, s a késlekedést mindig azzal indokolták, hogy azért nem fogtak még hozzá, mivel nem szeretnék félbeszakítani, mivel az által nem hogy megrémítenék Páris, de felbátorítanák a további ellenállásra. Ime mégis így adtázt az az Istenek! Alig kezdék meg három keleti erőd előművetnek lövetését, már is el lón hallgattatva a fen-nedicsért porosz ostromtüzérség, s oly veszteségeket szenvedett, hogy egyhamar nem lesz kedve ismét hozzá-fogni az elretentő műtethez. Mi már mult alkalommal érintők, hogy a bombardement ez oldalon pusztá kísérlet marad; úgy is történt.

Hanem egy brüsseli távirat még érdekesebb adatta; ismertet meg a Páris alatti hadállapotról. Ducrot Párison kívül, északkeleten foglál állást hadaival, s megszállva tartja Drancyt, hol pár hét előtt meg a zászok, és a vitéz porosz gárda állomásozott; tehát a captivitátót! Páris még távol lehet.

A Loirenál a németek védelemre készűnek. Orleans-t erősítik. Frigyes Károly hadserege Charostól, Chateaudon és Vendomen á Bloisig, — s Orleansnál, Chate-aunef és Gienon át Bonny ig nyuló homlokzatban van felállítva: e hadvonalat a jobbszárnyon Chancy a balon Bourbaki hadseregei fenyegetik; mindkettő már elérte a német előcsapatokat, s előnyön-ön csatározni vellek.

Garibaldi hadaival már Delle vidékéig hatolt előre, s így valószínű, hogy Belfort, hol az utolsó rohamnál a poroszok roppant veszteséget szenvedtek — már fel is mentetett az ostromzár alól.

A MontValerien pár napi hallgatás után ismét dö-rög, megkezdődtek a kirontások; Ducrot is hasonlóra készűl Drancy tájáról, miután, úgy látszik, hogy Faid-herbe jan. 3-án döntő csatát nyert Bapaumenél, hol a reggeli 8 órástól est 8 óráig tartott ütközetben a poroszok tömegtelen vesztesége a bordeauxi hivatalos tudósítások szerint.

Werder tők. főhadiszállása hír szerint Noryyba,

Vesoultól keletre tétetett át. — A poroszok vesztesége a Belfort ellen intézett többszörös támadásokban 9000 emberre megy, ide nem számítva a betegségekben elhaltakat.

München, jan. 3. Orleansból e hó 1-ről jelentik, hogy egy Vendometól északnyugatra állomásozott dandár, mely Lanoy Fontainet, le Chatelet és Savignit megszállva tart, decz. 31-én megtámadtatott egy ellen-séges hadoszlop által és Lisle és Pezon helyiségeken tul vetetett. Bár idejében nyert segítséget, mely tüzérséggel

